

Irodalom és magyar nyelv osztályozó és javítóvizsga követelmények

- a vizsga értékelése az százalékok szerint történik:

80%	- jeles
60%	- jó
50%	- közepes
30%	- elégséges
29%	- elégtelen

- az írásbeli és szóbeli vizsga 50 -50 % arányban számít be a végső érdemjegyebe.
- az osztályozó vizsga érdemjegyén változtatni nem lehet.

5. ÉVFOLYAM

ÍRÁSBELI: elbeszélő fogalmazás írása

SZÓBELI:

IRODALOM

A tanuló legyen képes életkorának megfelelő tempóban olvasni. Az ismert szövegeket legyen képes értelmezni.

Ismerje Petőfi Sándor, Arany János életútját.

Ismerje és tudja elmondani Petőfi Sándor János vitéz, Molnár Ferenc A Pál utcai fiúk, a tankönyvben szereplő mesék, mondák, mítoszok tartalmát.

Ismerje az alábbi fogalmakat: elbeszélő költemény, mese, mesefajták, monda, mítosz, népdal, regény.

Tudja felsorolni a szóképeket, és ismerje fel őket.

MEMORITER: A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön a tanuló!

MAGYAR NYELV

Helyesírás: Írása legyen rendezett, olvasható, a helyesírási szabályoknak megfelelő.

Tudja, mit jelent a kommunikáció szó, mik a tényezői.

Ismerje a következőket: hangok felosztása, magán- és mássalhangzók felosztása.

Ismerje a hangrend és az illeszkedés törvényét.

Ismerje a mássalhangzók kapcsolódásának törvényeit.

Ismerje a helyesírási alapelveket.

Tudja a betűrendbe sorolás szabályait, s a gyakorlatban is tudja őket alkalmazni. A felkészülés eszközei: a tankönyv szövegei és a munkafüzet feladatai

6. ÉVFOLYAM

Írásbeli: elbeszélő fogalmazás jellemző résszel

SZÓBELI

IRODALOM

Ismerje a tanuló a tankönyvben szereplő mondák, legendák tartalmát.

Tudja Arany János Toldi című művének tartalmát, szerkezeti felépítését.

Ismerje az alábbi fogalmakat: mottó, ének, előhang, allegória, epizód, utószó (epilógus).

Tudja, hogy az irodalmi művekben a művészileg megalkotott jellemábrázolás milyen módokon történhet.

A Toldi verselését, műfaját ismerje.

Tudja kapcsolni az episztola műfaját Arany János és Petőfi Sándor életútjához.

Ismerje, és tudja elmondani Gárdonyi Géza Egri csillagok című regényének cselekményét, szerkezetét, a történelmi regény fogalmát.

Regionális vonatkozás: Gárdonyi Géza Fejér megye szülötte

Ismerje, és tudja elmondani Fazekas Mihály Lúdas Matyi című elbeszélő költeményének tartalmát.

Ismerje a novella fogalmát, és tudjon példákat hozni a tankönyv szövegei közül, ismertetve a novella műfaji sajátosságait.

Memoriter: A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön fel a tanuló!

MAGYAR NYELV

A tanuló ismerje a nyelvi és nem nyelvi jeleket és azok szerepét a beszédben és az írásban.

Tudja, hogyan lehet véleményt nyilvánítani.

Ismerje a szavak szófaji csoportokba sorolásának szabályait.

Ismerje az igék, a főnevek, a melléknevek, a számnevek, a határozószók, a névmások, az igenevek, a viszonyszók, a mondatszók szófaji sajátosságait, fajtáit, helyesírását.

Ismerje a jegyzetelés lehetőségeit.

A felkészüléshez a tankönyv szövegeit és a munkafüzet feladatait használja.

7. ÉVFOLYAM

ÍRÁSBELI: elbeszélés leíró és jellemző résszel

IRODALOM

A tanuló ismerje a reformkor jellemzőit, ismerje kulturális intézményeit.

Kölcsey Ferenc Himnusz,

Huszt

című műveinek értelmező elemzését a tankönyv szövege alapján ismerje.

Vörösmarty Mihály Szózat című művének elemzését ismerje.

Regionális vonatkozás: Vörösmarty Mihály Fejér megye szülötte, a tanuló tudjon erről, és feleletében térjen ki rá bővebben.

Ismerje a himnusz, az epigramma fogalmakat. Ismerje

Petőfi Sándor életútját.

Ismerje Petőfi Sándor: Kiskunság

Szeptember végén

Egy gondolat bánt engemet

Nemzeti dal

című verseinek elemző értelmezését.

Ismerje az elégia, dal, az óda, himnusz fogalmát, az időmértékes verselést.

Tudja Janus Pannonius Pannónia dicsérete, Balassi Bálint Egy katonaének című versének értelmező elemzését.

Arany János Szondi két apródja című balladáját értelmezze.

Ismerje Jókai Mór A kőszívű ember fiai című regényének cselekményét, szerkezetét, szereplőinek viszonyrendszerét, regény fogalmát.

Ismerje, és tudja Mikszáth Kálmán A néhai bárány című novellájának cselekményét szerkezetét.

A Szent Péter esernyője című regényének fő jellemzőit, cselekményét és szerkezetét.

Tudja, hogy a líra alapformája a dal, és hozzon példákat a tankönyv szövegéből!

Ismerje Moliere: Tartuffe c. komédiájának tartalmát és a dráma fogalmát.

Memoriter: A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön fel a tanuló!

MAGYAR NYELV

Ismerje az állítmányi fogalmát, fajtáit, kifejezőeszközeit, az alárendelő szó szerkezet fogalmát, részeit, az alany fogalmát, fajtáit, kifejezőeszközeit, a tárgyas szó szerkezet, a határozós szó szerkezet, a jelzős szó szerkezet részeit, azok fogalmát, kérdéseit, kifejezőeszközeit. Tudja az egyszerű mondatot elemezni, ábrázolni.

Ismerje, és ismerje fel a mellérendelő szó szerkezet fogalmát, fajtáit.

Helyesírás: egybeírás, különírás

A felkészüléshez a tankönyv szövegét és a munkafüzet feladatait használja!

8. ÉVFOLYAM

ÍRÁSBELI

önéletrajz írása

SZÓBELI

Ismerje a Nyugat című folyóirat irodalomtörténeti jelentőségét. Ismerje Ady Endre életútját, a tankönyvben szereplő műveinek elemző értelmezését.

Tudja elemezni Móricz Zsigmond Légy jó mindhalálig című regényét (cselekmény, szerkezet, szereplők, mondanivaló)

Ismerje Juhász Gyula: Magyar táj, magyar ecsettel

Kosztolányi Dezső: Szegény kisgyermek panaszai c. ciklusának tankönyvben szereplő részleteit,

Tóth Árpád: Körúti hajnal c. versének elemző értelmezését.

Tamási Áron: Ábel a rengetegben c. regényének cselekményét, szerkezetét.

József Attila: Levegőt,

Születésnapomra c. verseinek értelmező elemzését.

Radnóti Miklós: Nem tudhatom,

Tétova óda,

Razglednicák című verseit, és azok a tankönyvben szereplő értelmezését.

Shakespeare: Romeo és Júlia című drámáját ismerje, és tudja elmondani annak tartalmát, szereplőinek kapcsolatrendszerét, a dráma műfaji sajátosságait.

Ismerje az 1945 utáni magyar irodalomból Sánta Ferenc Nácik című novelláját,

Örkény István In memoriam dr. K. H.G. c.

novelláját.

Memoriter: A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön fel a tanuló!

MAGYAR NYELV

A tanuló ismerje fel a mondatfajtákat.

Tudja a mondatokat szerkezeti szempontból felosztani.

Tudja az összetett mondatokat elemezni.

Ismerje a mondatvégi és mondatközi írásjelek helyes használatát.

Ismerje a magyar nyelv történetét a tankönyv szövegei alapján.

A felkészüléshez használja a tankönyv szövegeit és a munkafüzet feladatait.

9. ÉVFOLYAM

ÍRÁSBELI: esszé írása

SZÓBELI

IRODALOM

A tanuló ismerje a tankönyvben szereplő mítoszok tartalmát, cselekményét.

Az ókori görög epika eposzait: Homérosz: Iliász, Odüsszeia, tudja ismertetni tartalmukat, cselekményüket, szereplőik egymáshoz való viszonyát, az eposz műfaji sajátosságait. Az ókori görög líra alkotásait: Szapphó, Alkaios, Anakreon műveit és azok elemzését. Az ókori görög dráma, görög színház jellemzőit, és Szophoklész: Antigoné című művét, a tankönyvben szereplő műelemzést.

Az ókori görög költészet alkotói közül: Catullus, Vergilius, Horatius tankönyvben szereplő műveit és azok elemzését.

A tanuló a középkor irodalmából ismerje az ókeresztény irodalom alkotásait, a vallásos irodalom művei közül: a himnuszokat, a Halotti beszéd, az Ómagyar Mária-siralom című alkotásokat. A lovagi irodalmat, a vágánsköltészet tankönyvben szereplő műveit.

Dante Isteni színjáték című művéből a Pokol című részt ismerje és tudja elemezni, valamint Villon költészetét.

A reneszánsz kor alkotásaiból: Petrarca, Bocaccio, Janus Pannonius, Balassi Bálint műveit és azok elemzését a tankönyv alapján.

Shakespeare Hamlet című drámáját, annak tartalmát, szerkezetét, szereplőinek egymáshoz való viszonyát.

Zrínyi Miklós Szigeti veszedelem és Moliere Tartuffe című művének elemzését.

Fogalmak: a tankönyv fejezeteinek végén található fogalomtár követelményeinek megfelelően

Hun és magyar mondák

Biblia Zsoltárok könyve 23. zsoltár

Halotti beszéd és könyörgés

Ómagyar Mária-siralom

A magyar kódexirodalom

A szerzetesrendek szerepe a középkorban, a ciszterci, pálos, jezsuita rend

Balassi Bálint: Hogy Júliára találá...

Mikes Kelemen: Törökországi levelek

MAGYAR NYELV

A tanuló tudja elmondani, és gyakorlatban is alkalmazni az alábbi témákhoz kapcsolódó elméleti anyagot.

A személyközi kommunikáció

Médiaműfajok

Hangrendszer és hangtörvények

Szóelemek

A szóalkotás módjai

Szófajok

Szószerkezetek

Egyszerű és összetett mondatok

A szöveg szerkezete

A szöveg jelentésbeli és nyelvtani kapcsolóelemei

Helyesírási alapelvek

Helyesírásunk szabályai

Felkészüléséhez használja a tankönyv szövegeit és a munkafüzet feladatait!
Memoriter: A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön fel a tanuló!

10. ÉVFOLYAM

ÍRÁSBELI: érvelő szöveg írása

SZÓBELI

IRODALOM

A tanuló ismerje az alábbi műveket azok elemzését a tankönyv szövegei alapján

Az európai felvilágosodás irodalmából

D. Defoe: Robinson Crusoe

J. Swift: Gulliver utazásai

Voltaire: Candide

Rousseau: Értekezések

J. W. Goethe: Az ifjú Werther szenvedései

Faust

A magyar felvilágosodás irodalmából:

Csokonai Vitéz Mihály: Az estve

Tartózkodó kérelem

A boldogság

A Reményhez

A tihanyi ekhóhoz

A Magánossághoz

Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (Romlásnak indult.....)

A magyarokhoz (Forr a világ...)

A közelítő tél

Osztályrészem

Kármán József: Fanni hagyományai

Batsányi János: A franciaországi változásokra Kazinczy

Ferenc irodalmi programját, a nyelvújítást Virág

Benedek, Ányos Pál munkásságát a tanuló ismerje.

Bessenyei György kulturális programját Az európai

romantika irodalmából:

Hoffmann: Az arany virágcserep

Shelley: Óda a nyugati szélhez

Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame

Puskin: Anyegin

A magyar reformkor és romantika irodalmából:

Katona József: Bánk bán

Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas

Himnusz

Zrínyi második éneke, Zrínyi dala

Parainesis

Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde

Szózat

A Guttenberg-albumba

Előszó

Gondolatok a könyvtárban

A vén cigány

Regionális vonatkozás: Vörösmarty Mihály Fejér megye szülötte és a ciszter gimnázium tanulója volt a tanuló tudjon erről részletesen beszélni.

Petőfi Sándor: Egy estém otthon

A puszta télen
A helység kalapácsa
Felhők versciklus
Egy gondolat bánt engemet
A XIX. század költői
Minek nevezzelek
Nemzeti dal
Az apostol

Arany János: Toldi estéje

Letésem a lantot
Ősszel
Ágnes asszony, Szondi két apródja
Őszikék ciklus versei és balladái

Jókai Mór: Az arany ember

Memoriter: A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön fel a tanuló!

MAGYAR NYELV

A tanuló ismerje a szövegfajtákat, szövegtípusokat: leíró, elbeszélő, elemző-meggyőző szövegtípust, a nyilvános kommunikáció szövegtípusait, a magánéleti kommunikáció szövegtípusait.

Ismerje a magyarázat, ajánlás, tervezett szöveg spontán szöveg, monologikus szöveg, dialogikus szöveg fogalmát.

Tudja, hogyan kell írni levelet, hivatalos levelet, kérvényt, panaszlevelet, önéletrajzot, pályázatot, jegyzőkönyvet, meghatalmazást, elismervényt.

Ismerje a vitaindító, a hozzászólás felépítését.

Ismerje a főbb nyelvváltozatokat: nyelvi standard, a köznyelv, a regionális köznyelv, a nyelvjárások és a csoportnyelvek fogalmát, fajtáit.

A nemzeti nyelv, nyelvváltozat, standardizáció, köznyelv, regionális köznyelv fogalmát ismerje.

Tudja, hogyan tagolódik a nyelv társadalmi és területi szempontok szerint. Ismerje a magyar nyelv nyelvjárásait, a magyar nyelv egynyelvű szótárait.

A retorika fogalmát, a szónoki beszéd felépítését, alkalmazási lehetőségeit.

A érv fogalmát, felépítését, az érvtípusokat, a retorikai szövegek kifejezőeszközeit.

Ismerje a kulturált vita szabályait, a befolyásolás módszereit.

Felkészüléshez használja a tankönyvek szövegeit és a munkafüzet feladatait.

11.ÉVFOLYAM

ÍRÁSBELI: esszé írása

SZÓBELI

IRODALOM

A tanuló ismerje az irodalmi élet változását a XIX. század második felében Magyarországon, Vajda János költészetét: A vaáli erdőben, Az üstökös, húsz év múlva

Mikszáth Kálmán prózáját: Az a fekete folt, Bede Anna tartozása, Beszterce ostroma A XIX. sz. világirodalmából ismerje a realizmus irányzatát és az alábbi művek tartalmát, elemzését, szereplőinek egymáshoz való viszonyát:

Balzac: Goriot apó

Gogol: A köpönyeg

Tolsztoj: Ivan Iljics halála

Csehov: A csinovnyik halála

A sirály

Ibsen: A vadkacsa.

Tudja értelmezni a klasszikus modernség irányzatait, ismerje kialakulásuk körülményeit, stilisztikai sajátosságait. Ismerje Baudelaire: Az albatrosz

Kapcsolatok

Verlaine: Költészettan

Őszi chanson

Rimbaud: A magánhangzók szonettje című műveit és azok elemzését.

A XX. század első évtizedeinek magyar irodalmát, a Nyugat c. folyóirat jelentőségét ismerje a tanuló, valamint Ady Endre életművét, alábbi műveket illessze az életműbe és tudja őket elemezni:

Góg és Magóg fia vagyok én,

A magyar Messiások,

Új vizeken járok,

A magyar Ugaron,

A Hortobágy poétája,

Héja- nász az avaron,

Lédával a bálban,

Elbocsátó szép üzenet,

Harc a Nagyúrral,

Kocsi-út az éjszakában,

Párisban járt az Ősz,

A Sion-hegy alatt,

Nekünk Mohács kell,

A föl-földobott kő,

Bujdosó kuruc rigmusa,

Emlékezés egy nyár-éjszakára,

Az eltévedt lovas,

Ember az embertelenségben, Őrizem
a szemed.

Babits Mihály életművét, és tudja az alábbi művek elemző értelmezését

In Horatium

A lírikus epilógja

Esti kérdés

Húsvét előtt

A gazda bekeríti házát

Cigány a siralomházban

Ősz és tavasz között

Balázsolás

Jónás könyve

Jónás imája

Ismerje Kosztolányi Dezső életművét és alábbi műveinek elemzését:

A szegény kisgyermek panaszai (Mint aki a sínek közé esett, Mostan színes tintákról álmodom)

Boldog szomorú dal

Halotti beszéd

Hajnali részegség

Szeptemberi áhítat

Édes Anna

Esti Kornél novellák

Móricz Zsigmond portréját, a Tragédia, a Barbárok című novelláit, valamint a Rokonok című regényét.

Krúdy Gyula, Kaffka Margit, Csáth Géza, a Nyugat első nemzedékének novellái

Ismerje Krúdy Gyula novellái közül A hídon című novellát.

Regionális vonatkozás: Kodolányi János és Gárdonyi Géza prózája.

Tudja elemezni Juhász Gyula Tiszai csönd, Tápai lagzi, Milyen volt, Anna örök című verseit.

Ismerje, és tudja elemezni Tóth Árpád Elégia egy rekettyebokorhoz, Lélektől lélekgig, Körúti hajnal, Esti sugárkoszorú című verseit.

Ismerje Karinthy Frigyes Így írtok ti, Tanár úr kérem c. műveit.

Az avantgarde irodalmából Kassák Lajos Mesteremberek, Apollinaire A megsebzett galamb és a szökőkút c. verseit ismerje.

MAGYAR NYELV

A nyelvi szintek stilisztikája:

A szöveg vizuális elrendezése

A zeneiség eszközei a hétköznapi és a szépirodalmi szövegekben

A szókincs stilisztikai vizsgálata

A mondatformák, mint stilisztikai eszközök

Az alakzatok és szóképek

A stílusrétegek:

A nyelvi stílus

A stílus kifejezőereje

A társalgási stílus

Az egyházi szövegek stílusa

A tudományos ismereterjesztő stílus

A publicisztikai stílus

A hivatalos és a szónoki stílus

A szépirodalmi szövegek stílusa

A nyelvművelés, nyelvhelyesség, nyelvhasználat

Memoriter: A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön fel a tanuló!

Felkészüléshez a tankönyv szövegeit és a munkafüzet feladatait használja a tanuló.

Emelt szintű érettségi előkészítőök számára:

A fentebb felsoroltakon kívül a szóbeli vizsgára irodalomból ismerje az alábbi művek tartalmát, elemzését, szereplőinek egymáshoz való viszonyát:

Stendhal: Vörös és fekete

Csehov: A 6-os számú kórterem

Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés

Móricz Zsigmond: Úri muri
Kosztolányi Dezső: Aranysárkány VAGY Pacsirta
valamint ismerje és legyen képes elemezni az alábbi verseket:
Vajda János: Nádas tavon
Ady Endre: A fekete zongora, Az ős Kaján
Babits Mihály: Fortissimo, Mint különös hírmondó
Kosztolányi Dezső: Esti Kornél éneke; Ének a semmiről

12. ÉVFOLYAM

ÍRÁSBELI: egy mű értelmezése

SZÓBELI

IRODALOM

A tanuló ismerje a XX. század világirodalmának művészeti-irodalmi korszakait, stílusait. Elemezni tudja Thomas Mann Tonio Kröger, Franz Kafka Az átváltozás, Dürrenmatt A fizikusok, Albert Camus: Szisziphosz mítosza, Bertold Brecht Kurázsi mama és gyermekei című műveit.

Radnóti Miklós portréját és az alábbi műveit elemezni, értelmezni tudja:

Mint a bika,
Járkálj csak halálraítélt,
Tétova óda,
Első ecloga,
Hetedik ecloga,
Töredék,
Á la recherche,
Erőltetett menet,
Razglednicák

A magyar irodalom alakulását a két világháború között.

Szabó Lőrinc portréját ismerje. Tudja értelmezni az alábbi műveit:

Kalibán,
Az Egy álmai,
Semmiért egészen,
Különbéke,
Tücsökzene,
Huszonhatodik év.

Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról c. művét ismerje és elemezni, értelmezni tudja.

József Attila életművét ismerje, és értelmezni tudja az alábbi műveit:

Tiszta szívvel, Klárisok,
Holt vidék, Külvárosi éj,
Téli éjszaka, Óda,
Reménytelenül, A Dunánál,
Levegőt, Nem emel föl, Eszmélet,
Talán eltűnők hirtelen.

Örkény István Tóték című kisregényét ismerje, valamint Egyperces novelláit ismerje, és értelmezni tudja.

Ismerje Márai Sándor Egy polgár vallomásai, Ottlik Géza Iskola a határon, Sarkadi Imre: Elveszett paradicsom című műveit, Weöres Sándor Az éjszaka csodái c. művét, a

Rongyszőnyeg ciklus tankönyvben szereplő darabjait, és tudja azokat értelmezni.

Pilinszky János: Trapéz és korlát

Harbach,

Harmadnapon,

Négysoros c. verseit és azok értelmezését.

Nemes Nagy Ágnes: Fák, Között c. verseit és azok értelmezését ismerje.

Kertész Imre Sorstalanság c. regényét ismerje, és tudja értelmezni.

Memoriter: (A szaktanárral való előzetes egyeztetés alapján készüljön fel a tanuló!)

MAGYAR NYELV

Az írás eredete

A magyar nyelv története

Nyelvi tervezés, nyelvi politika

A határon túli magyarok nyelvhasználata

Emelt szintű érettségi előkészítősök számára:

A fentebb felsoroltakon kívül a szóbeli vizsgára irodalomból ismerje az alábbi művek tartalmát, elemzését, szereplőinek egymáshoz való viszonyát:

Bulgakov: A mester és Margarita

Beckett: Godot-ra várva

Miller: Az ügynök halála

Mészöly Miklós: Saulus

valamint ismerje és legyen képes elemezni, értelmezni az alábbi verseket:

Illyés Gyula: Bartók

József Attila: Ars poetica

Pilinszky János: Apokrif

Nagy László: Menyegző VAGY Juhász Ferenc: A szarvassá változott fiú kiáltozása a

titkok kapujából